ד א מייי פכ״ה מהכי מכירה הלי ב סמג עשין פב טוש״ע ח״מ סי' ריד סעיף ב: ה ב ג ד מיי שם פכ״ל הלכה יו סמג שם טוש״ע

הככה יו סמג שם טוש"ע ח"מ שם סעיף ז: ו ה ו מיי שם וסמג שם טוש"ע ח"מ סי' ריק סעיף כב: ז ז מיי שם פכ"ד הל' יד

סמג שם טוש"ע ח"מ סי

סעיף כג: מי כל מיי שם הלי יח

:טוש"ע שם סעיף כד

רבינו גרשום

דמצר לו מצרי אבראי. שאמר לו מצר פלוני רוח

שאמו לו מצו פלוני וחד דרומי וכן לכל מצר ומצר והיציע חדר זה לפנים מן המצרים וחוצה לחדר

מצר ליה מצריו וסד"א הואיל דחוץ לחדר מצר לו וקלט החדר עם הבית דמכר לו החדר נמי קמ"ל

רלא מכר: כרב נחמן וכו׳

בבירה גדולה. פלטורין:

, אע״פ שמצר לו מצרים

אני פי שמצו יו מצוים החיצונים. שחוץ מן הבירה לא מצי למיטען ליה עם אותן המצרים דמצרת לי

ן אה עם בין אה עם החון המצרים דמצרת לי מכרת לי הכל. אפ״ה לא מכר לו אלא בית א׳ בלבד בבירה וזה יייייי

מכר לו אלא בית א' מכר לו אלא בית א' בלבד בבירה ווה שמצר לו כן מבחוץ מצרים הרחיב לו שלא היה יודע היאך לומר מפני שיש למוכר בתחום סביב לזה שמכר.

ואיכא נמי אינשי דקרו

לבירה כולה נמי בית. מהו לבירה כולה נמי בית. מהו דתימא כוליה [זבין ליה] קמ"ל דלא. מדהוה ליה

. למכתב. אי איתא דכולה מכר ליה הו״ל למכתב לא

מכר ליה הו"ל למכתב לא שיירית בזביני אלין קדמי בין המצרים כלום ולא כתב ליה ש"מ שיורי שייר לפניו ולא מכר לו אלא בית

בלבד ומצרים הרחיב לו:

מצרים החיצונים. שסכיב

מצרים החדיצונים. שטביב לכל הבקעה לא מכר אלא שדה אחת בלבד: וצריכא לאשמועינן. בין גבי שדה בבקעה בין גבי בית בבירה בבקעה בין גבי בית בבירה

. . . . גדולה: דאי אשמועינן בית.

ה"א מש"ה שיורי שייר ולא מכר לו כי אם הבית לחוד משום דבית תשמיש

לחוד ופלטין תשמיש לחוד

. ולא דמי האי תשמיש להאי

תשמיש אבל גבי שדה ובקעה אימא דלא שייר

ובקעה אימא דלא שייר כלום משום דכולה חדא תשמישתא הוא לזריעה:

מצרים החיצונים דכולה

בין הואיל דאיכא דקרו בין הואיל דאיכא דקרו לבקעה נמי שדה קמ״ל דלא מדהוה ליה למכתב לא

שיירת בתוך מצרים הללו

. לעצמי כלום ולא כתב ש״מ

שיורי שייר: ואי אשמועינן

שיווי שייו דואי אשמועינן שדה. ה״א מש״ה שייר דלא הוה ליה למוכר למימצר ליה דלא ידע היכי מצי

מצר ליה שדה אחת בתוך שדותיו דיש לו שדות

ביייני. למוכר כל סביבותיו ומש״ה

מצר לו מצרים החיצונים דלא אפשר ליה בלאו הכי דלא מינכר מלתא.

אבל בית אימא דלא שייר יטצמו כלוח היכא דמצר

לעצמו כלום היכא המצו ליה מצרים החיצונים משום דאם איתא דשייר מצי למימצר ליה הכי בית זה

שאני מוכר לך מצר מזרחי

שהני מוכו לן מצו מור והי בית שסמוך לחצר ומצר דרומי גינתי ומצר מערבי פרדסי או בית העצים או בית הבקר הואיל דלא

. דמיין תשמישייהו אהדדי מצי מצר ליה והואיל ולא

אימא. הואיל ומצר

:20

ג'' רשייל דחיכה, ב) [נייל בכה], ג') [ברב אלפס וברא"ם לימא],
 לימא],
 ד'' לחוכר,
 סמוכרן,
 סמוכרן,
 סמוכרן,
 נימלר רש"שן,

גליון הש"ם

יתירה. וכעין זה בנדה דף נט

. סי' קפג:

הגהות הב"ח

לא צריכא אע"ג דמצר ליה מצרים אבראי. מספקא לר״י ביליע אי אמרינן נמי מלרים הרחיב לו °ממשנה יתירה א או שמא דוקא בחדר דתשמיש אחרינא הוא כדאמר הכא אבל יציע קנה: אלא דקרו לה לבירה גמי בית. פי׳ רינ״ם אלא דכולי עלמא

כשמוכירין בית סתם כל הבירה משמע °וכשרולין (ס) להשכיר בית אחד בלא בירה לריכין לפרש ולומר בית אחד בלא בירה אני אומר א"כ אפי׳ לא מצר מצרים החיצונים כולה זבין ליה ומתוך לשון הקונטרם משמע נמי שרולה לפרש כן ולפיי זה הא דכתיב בכל הספרים לבירה נמי בית היינו כמו שקורין לבירה בירה קורין נמי לבירה בית וקשה לר"י דא"כ ה"ל לשנויי לא לריכא דקרו נמי לבית בית וקרו כולי עלמא לבית בית ולבירה בית ואמאי איצטריך למימר דאיכא דקרו לבירה בירה פיי ולא בית ואיכא נמי דקרו לבירה בית ונראה לר"י דה"פ ואלא דקרו לבירה נמי בית כמו שקורין לבית בית כוליה זבין ליה ב כיון דמלר לו מלרים החילונים ובתר הכי משני דלאו כולי עלמא קרו לבירה בית אלא איכא דקרו לבירה בירה ולא בית: שמע מינה שיורי שייר. וא״ת ונימא הלמים מודיעים כדקאמר ר' יהודה גבי מכר לו את הלמד בהמוכר את הספינה (לקמן דף עו:) הדבר ידוע שחין הלמד שוה מאתים כו' ה"נ נימא הדבר ידוע שאין הבית שוה כל כך אלא כל הבירה קאמר וי"ל דהכא כרבנן דר' יהודה דאמרי אין הדמים ראיה וההיא דריש המוכר פירות (לקמן דף 25.) דפריך וניחזי חי דמי רדיח לרדיח נפרש כשנגיע שם בע"ה ועוד אומר ר"י דשמעתין אתיא אפי׳ כר׳ יהודה דגבי קרקע לא שייכא הודעת דמים דפעמים קונה אדם קרקע הרצה יותר ממה שהיא שוה ג כדאמר בפ׳ מי שהיה נשוי (כמוצות דף נא:) ההוא גברא דהוו מסקי ביה אלפא זוזי כו׳ הוו ליה תרי אפדני זבן חדא בחמש מאה וחדה בחמש מחה חתה בע"ח וטרפה לחדא מינייהו הדר קא טריף לאידך שקל חלפח זוזי וחמר ליה חי שויח לך באלפא זווא לחיי ואי לא שקול אלפא זוזי ואיסתלק ומה שפירש רבינו שמואל דלא שייך בקרקע הודעת דמים משום דאין אונאה בקרקעות אין נראה לר"י דוה אינו בשביל ששוה יותר דהא הקדשות ועבדים נמי אין להם אונאה אלא גזירת הכתוב הואה ושייך שפיר הודעת דמים ועוד דהא

ביטול מקח יש להן: ארעתא תרתי משמע. והא דאמר בהשואל (ב"ת דף קג. ושם ד"ה פרדסי) האי מאן דמשאיל מרא לחבריה למירפק ביה פרדסי רפיק ביה כל פרדסי דאית ליה ולא אמר פרדסי תרתי משמע התם דרך הוא שמשאיל לו לכל מה שלריך אבל הכא בשביל שימכור אדם שתי שדות לא ימכור כל שדותיו וי"מ דהתם יד המשאיל על התחתונה דשואל מוחזק דאבל הכא יד לוקח על התחתונה שהמוכר מוחזק ואין נראה לר"י דהתם נמי הואיל וסופה לחזור

לבעליה הוי משאיל מוחזק כדאמר רב נחמן (שם דף קב:) קרקע

לא לריכא. למיתני לא מכר את החדר אלא ודי דמלר לו מוכר ללוקח בשטר מכירה מלרים חילונים שחוץ לחדר דסד"ח מכר את החדר שהרי בתוך המלרים הוא קמ"ל מתני׳ דלא מכר אלא בית והאי דמצר חוץ לחדר וכתב ביתו של פלוני מן המערב מצרים הרחיב לו:

כדרב נחמן. שלא ידע לפרש ולומר חדר שלי היא ממערבו של בית דאין תום' ד"ה לא כו' ממשנה ע"ב ועי בתוס' שם דף יד ע"ב ד"ה ור"י: שם ד"ה אלא בו' וכשרוצים ארא כוי וכשרוצים להשכיר. להזכיר כל"ל תשובות שבות יעקב חלק ג' (ה) גם' ולה שיירית בוביני אלון קדמי כלוס: (ג) שם ואי א"ל ארעתא מיעוט כל"ל וחיבת סתמא נמחק: (ג) שם אפרי בוסתני כל"ל וחיבת בי אפרי בוסתני כל"ל וחיבת בי

נהיכח זכר מכח בגון למנה (ה) תום' ד"ה אלא וכו' וכשרולין להזכיר בית: מוסף רש"י זיהרא. נחלה (לעיל נה.).

נמחק: (ד) רשב"ם ד"ה לא לריכא וכו' אלא כגון דמלר:

מוסף תוספות

א. והכי קאמר דלהכי תנא א. ההכי קאמר די דהכי חגא חדר לאשמועינן ממשנה יתירא דאפי׳ היכא שמצר ליה מצרי בראי איירי מתניתן ואפי׳ ביציע נמי, . ורישא בחדגונאוסיפאבחד גונא לא מוקמינן. רמנ"ן ועיון ריטנ"6. ב. אע"ג דבעלמא יד בעל השטר על התחתונה. מיטנ״ל. ג. שדרך בני אדם לקנות ג. שדרך בני אדם לקנות ביוקר קרקע שלבם חפץ בו. לנינו יונס. T. [ד]אין דרך בני אדם ליקח בית בדמי בירה. למנ"ון. ה. דומיא דשטרות. שס. ודומשאיל אינו מקפיד כל כך כי סופו לחזור אליו. מוס' הרא"ש שם. וכיון שלא פירש לו שלא יעדור בו אלא תרי פרדיסי מסתמא לכל פרדיסיו השאילה לו. רבינו פרדיטיו השאילה לו. לכינו יונס. I. [ד]הלשון מסופק דפרדסי נהי דתרי משמע, כל פרדסי דאית ליה נמי משמע, הו"ל אידך מוציא . הראיה. ועליו הראיה. ל"ן. ח. דדוקא קרקע שאין
יכול להצניע לשמטו מיד
בעלה אזלינן בתר חזקה
קמא אבל במטלטלין
אזלינן בתר מאן דתופס השתא. מוס׳ ב״מ הג.

רבינו גרשום (המשך) מצר ליה כוליה זבין ליה המ״ל מדהוה ליה למכחר קמ"ל מוזוח ליה למכוב לא שיירית בין המצרים הללו לפני כלום ולא כתב ליה (קמ"ל) [ש"מ] דשיורי שייר: ארעתא דבי חייא. קרקע שקנה מז חייא: אמר קי קע שקנה מן זייא: אמו רב אשי. ארעא חדא משמע דקאמר ליה ולא ארעתא דמשמע תרתי: ואי א״ל מובינא לך כל ארעתא דאית לי. זבין ליה הכל שהן בני זריעה: לא מבוסתני. מזבינא לך דמשמע כל נחלות שיש לי מכרנא לד אפי׳ בוסתני ופרדיסי ק אפי בוטוני ופודיסי דנחלות נינהו: בר מבתי ועבדי. דנכסים נינהו ועבדא כמקרקעי דמי:

לא צריכא "דאע"ג דמצר ליה מצרי אבראי כדרב נחמן דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה יהמוכר בית לחבירו בבירה גדולה אע"פ שמצר לו מצרים החיצונים מצרים הרחיב לו היכי דמי אילימא דקרו ליה לבית בית ולבירה בירה פשיטא בית זבין ליה בירה לא זבין ליה אלא דלבירה נמי קרו לה בית כוליה זבין ליה גלא צריכא שדרובא קרו ליה לבית בית לבירה בירה ואיכא גמי דלבירה קרו ליה בית מהו דתימא כוליה זבין ליה סמ"ל ימדהוה ליה למכתב ולא שיירית בזביני אלין (6) כלום ולא כתב שמע מינה שיורי שייר ואמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה "המוכר שדה לחבירו בבקעה גדולה אע"פ שמצר לו מצרים החיצונים מצרים הרחיב לו היכי דמי אילימא דקרו ליה לשדה שדה ולבקעה בקעה פשיטא שדה זבין ליה בקעה לא זבין ליה ואלא דלבקעה נמי קרו לה שדה כולה זבין ליה ילא צריכא דאיכא דלשדה קרו ליה שדה ולבקעה בקעה ואיכא נמי דלבקעה קרו לה שדה מהו דתימא כוליה זבין ליה קמ"ל מדהוה ליה למכתב ליה לא שיירית בזביני אלין קדמי כלום ולא כתב ליה שמע מינה שיורי שייר וצריכא דאי אשמעינן בית משום דהא תשמישתא לחוד אני מוכר והא תשמישתא לחוד אבל בקעה דכולה חדא תשמישתא היא אימא כוליה זבין ליה ואי אשמעינן בקעה משום דלא הוה ליה למימצר ליה אבל בית דהוה ליה למימצר ליה ולא מצר ליה כוליה זבין ליה צריכא כמאן אזלא הא דאמר רב מרי יי (בריה) דבת שמואל י(בר שילת) משמיה דאביי והאי מאן דמובני • ליה מידי לחבריה צריך למכתב ליה לא שיירית בזביני אלין קדמי כלום כמאן כרב נחמן אמר רבה בר אבוה ההוא דא"ל ימלאי שדה אחת בתוך שדותיו והלכך לחבריה ארעא דבי חייא מזבננא לך הואי ליה הולרך להרחיב מלרים ולכתוב שדה ראובן מן המזרח ושדה שמעון מן תרתי ארעתא דהוה מתקרין דבי חייא אמר המערב וכן לכל ד׳ רוחות אבל גבי רב אשי "חדא אמר ליה תרתי לא א"ל ואי בירה שעשויה בנינין משונין זה מזה א"ל ארעתא (פ) יםתמא מיעום ארעתא ישתים בין ברוחב בין באורך בין בגובה ועובי הכתלים והיה יכול למצור ואי א"ל כל ארעתא כל ארעתא דאית ליה לבר מבוסתני ופרדיםי לואי א"ל זיהרא אפי' ולכתוב אותו בית שעשוי כן וכן ש בי בוסתני ופרדיםי לבר מבתי ועבדי ω ממזרח וכן לכל רוח ורוח ומדלח

עשה כן איכא למימר דכולה זבין ואי לריכא: כמאן כרב נחמן אמר רבה בר אבוה. דמשום דס"ל דאמרינן בעלמא מלרים הרחיב לו הלכך תקינו לכתוב כן דלח ליטעון מוכר מלרים הרחבתי ויפסיד לוקח: ארעה דבי רבי חייא. שקנה מרבי חייא. ארעא לשון יחיד אמר ליה ויטול הלוקח הפחותה שבשתיהן דיד בעל השטר על התחתונה. ומפרש גמרא ואזיל: ואי א"ל. אינים לחבריה: ארעהא. מזביננא לך: בוסתני. גנות: ופרדסי. כרמים: זיהרא. כל הקרקעות קרויין כן:

בחזקת בעליה עומדת הואיל וסופה לחזור לבעליה ואין לומר דיש לחלק בין קרקע למטלטלין דאין חזקת השוכר חשובה בקרקע כמו במטלטלין הכדאשכחן (לקמן דף 32.) גבי מוכר שור לחבירו ונמלא נגחן דאזלי בתר מוחזק במעות עתה אף על פי שתחלה היו של לוקח ולא אמרינן בחוקת בעלים הראשונים קיימא דאין נראה לחלק דהא מיירי התם רב נחמן אפילו בא בסוף החדש שנגמרה חוקתו שדר בה אפילו הכי מוקמן בחזקת בעלים וכן בהמקבל (ב"מ קי.) מלוה אומר חמש ולוה אומר שלש פירות בחזקת אוכליהן ופריך אמאי לא מוקמן בחזקת בעלים אף על פי שהפירות כבר אכלן מלוה אם כן לא הוי טעמא משום דחזקת קרקע גרועה אלא משום דסופה לחזור וריב"ם מחלק בין פרדיסי לארעתא וה"נ אי אמר מקרקעי הוי אמר כל הקרקעות שיש לו כדמוכח לקמן במי שמח (דף קמח:):

זה מלר הניכר לאנשי העיר והלכך כתב מלרים הניכרים: ד׳ בבירה גדולה. בית גדול הוא ופתוחין לו בתים סביבותיו ואין הבירה עשויה לתשמיש אלא לישיבה והילוך בני הבתים והכל בית אחד הוא כדכתיב הבירה אשר הכינותי (דה"א כט): המוכר בית לחבירו. וכגון שהיה עומד באחד מבתי הבירה ואמר לו בית זה אני מוכר לך: כוליה זבין ליה. דכיון דליכא דקרו לבית בית ולבירה בירה אלא כולה ביחד מיקריא בית איהו בית זבין ליה וקנה הכל: דחיכה דקרו לבית. שבבירה בית ולבירה עלמה קרו בירה: מהו דסימא. כיון דמלר ליה מילרי בראי וכולה מיקריא בית כולה זבין ליה: קמ"ל. רב נחמן דלא אמרינן הכי: משום דהוה ליה למכסב. למוכר ולא שיירית בזביני אלין שבתוך ארבעה המלרים קדמי כלום שהרי כך תיקנו חכמים לכתוב בשביל שיש בני אדם שמרחיבין המלרים בשטר המכירה ואינם מוכרים כל מה שבתוך המלרים ואיהו לא כתב ליה ש"מ כו': בנקעה גדולה. שיש בה שדות הרבה והן שלו וכגון שהיה עומד באחד מן השדות ואמר לו שדי זו לך. והדמים מודיעין ליכא למימר לא גבי בירה ולא גבי בקעה דהא אין אונאה לקרקעותי : ולריכא. לאשמועינן גבי בירה ובקעה דמלרים הרחיב לו: משום דהא משמישתא לחוד כו'. בית ובירה אין תשמישן שוה לפיכך אין בירה בכלל בית ואמרי׳ מלרים הרחיב לו אבל שדות שבבקעה שהכל עומד לחרישה אימא דכולה זבין דבקעה בכלל שדה: דלא הוה ליה למימלר. לחוד דלא ידע מוכר היאך